

Opetusministeri Li Anderssonille

Opiskelijavalintauudistus aiheuttaa epävarmuutta lukiossa – selvitystä tarvitaan

Keväällä 2020 käyttöön otettava yliopistojen opiskelijavalintauudistus kasvattaa ylioppilaskokeen painoarvoa opiskelijavalinnoissa. Opiskelijavalinnoista päättäminen kuuluu korkeakouluille. Yliopistojen valintakriteereillä on kuitenkin huomattava lukio-opintoja ohjaava vaikutus. Lukiokoulutuksen yleissivistävässä tavoitteessa mikään ei ole muuttunut, mutta lukion arjessa tulevan opiskelijavalintauudistuksen on jo havaittu aiheuttaneen muutoksia. Siksi pidämme välttämättömänä, että laaditaan selvitys yliopistojen pisteytystyökalun vaikutuksesta lukion kurssivalintoihin.

Yliopistojen opiskelijavalintauudistuksen tavoitteena oli nopeuttaa opiskelijoiden siirtymistä toiselta asteelta korkeakouluun ja vähentää pääsykoepaineita sekä tarvetta epätasa-arvoistaville valmennuskursseille. Ylioppilaskirjoitusten painoarvon kasvattaminen näyttää kuitenkin johtavan siihen, että nuoret joutuvat tekemään ammatinvalintaansa liittyviä valintoja entistä aikaisemmin. Opiskelijoiden pitää voida luottaa siihen, etteivät jatko-opintomahdollisuudet kapene kohtuuttomasti jo lukion alussa tehtyjen valintojen myötä. Opiskelijoiden on edelleenkin voitava opiskella monipuolisesti niitä aineita, jotka he kokevat tulevaisuutensa kannalta merkityksellisiksi ja joita he ovat motivoituneita opiskelemaan.

Yliopistojen pisteytystyökalun taustalla on lukiossa tarjottavien kurssien määrä. Tämä tulkinta on kapea eikä heijasta lukio-opintojen laajuutta ja monipuolisuutta. Joillakin tieteenaloilla sisäänpääsy pisteitä saa enemmän muista kuin tieteenalaan liittyvistä oppiaineista. Tulevan opiskelun kannalta olisi hyödyllistä, että opiskelija voisi jo lukiossa keskittyä alaan, jolle aikoo pyrkiä. Koska pisteytystyökalu painottaa tiettyjä aineita, omaan toivealaan keskittyminen saattaa jopa heikentää opiskelijan jatko-opintomahdollisuuksia.

Opiskelijavalintauudistusta koskeva uutisointi ja julkinen keskustelu on vaikuttanut siihen, että osa opiskelijoista tekee lukion kurssivalintoja virheellisin perustein. Opiskelijoilla ja huoltajilla on oikeus saada oikeaa tietoa opiskelijavalinnoista. Opetuksen järjestäjillä on velvollisuus tarjota sitä ja myös oikaista mahdollinen liikkeellä oleva väärä tieto.

Olemme huolissamme siitä, miten opiskelijavalintauudistus ja siihen liittyvä pisteytystyökalu vaikuttavat lukiolaisten kurssivalintoihin, heidän opiskelumotivaatioonsa ja jaksamiseensa. Opiskelijoiden jaksamisongelmien on todettu useissa tutkimuksissa lisääntyneen. Nyt myös ylioppilaskokeisiin liittyvä paine on lisääntynyt. Opettajatkin uupuvat, koska lukiota koskevat uudistukset seuraavat toisiaan tiheään tahtiin. Suomalaisen lukiokoulutuksen laadun varmistamiseksi on tärkeää, että yliopistojen pisteytystyökalun vaikutus lukion kurssivalintoihin selvitetään.

Helsingissä 25.10.2019

Filosofian ja elämäntiedon opettajat FETO ry
Biologian ja maantieteen opettajien liitto BMOL ry
Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry
Kotitalousopettajien liitto ry
Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat ry
Matemaattisten Aineiden Opettajien Liitto MAOL ry
Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry
Äidinkielen opettajain liitto ry